

Vlaanderen
is open ruimte

Mestrapport 2015

over de mestproblematiek in Vlaanderen

► Commissie Leefmilieu 2/2/2016

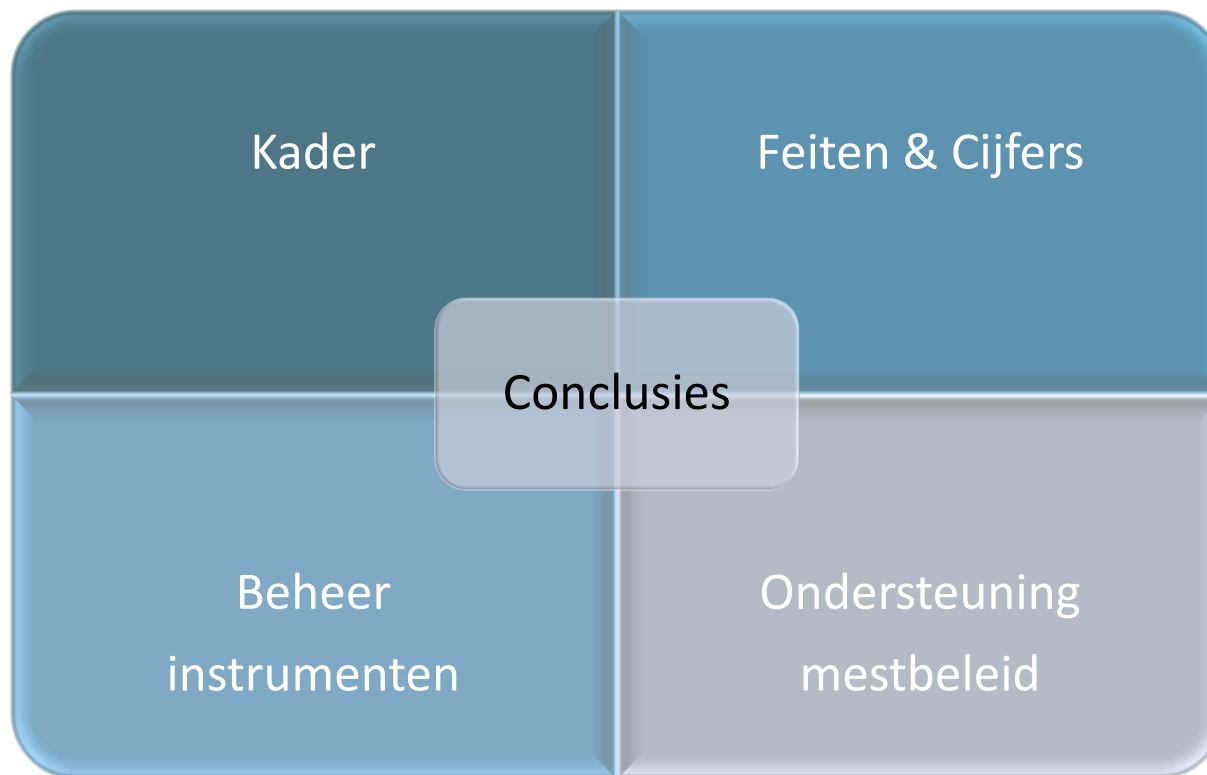
VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vernieuwde rapportering

- ▶ Sinds 2001: jaarlijks Voortgangsrapport over de mestproblematiek in Vlaanderen
- ▶ Wijziging rapporteringsvereisten Mestdecreet
- ▶ Vernieuwde rapportering vanaf 2015
 - Naast controleacties Mestbank, ook begeleiding door de dienst Bedrijfsadvies van de VLM en het Coördinatiecentrum Voorlichting en Begeleiding duurzame Bemesting (CVBB)
 - ↳ Nieuwe titel: **‘Mestrapport’**
 - Digitaal op www.vlm.be
 - Aandacht voor regionale verschillen, in lijn met de gebiedsgerichte aanpak van MAP5

Opbouw van het Mestrapport 2015

Vlaamse mestbalans blijft in evenwicht

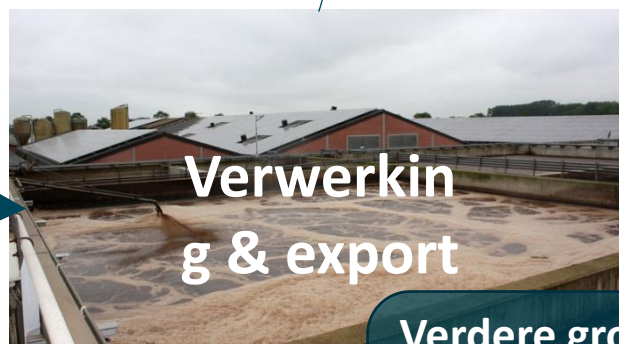
Eiwit- en fosforarme
voerders

- 15,0 miljoen kg N
- 10,4 miljoen kg P_2O_5

Bijkomende afzet door
derogatie

+ 6,5 miljoen kg N

Verdere groei
verwerking & export

- 38,5 miljoen kg N
- 22,3 miljoen kg P_2O_5

Productie van dierlijke mest

Aantal dieren

- 1,3 miljoen runderen
- 6,3 miljoen varkens
- 31 miljoen pluimvee

Nutriëntenaanpak aan de bron

- 15,0 miljoen kg N
- 10,4 miljoen kg P_2O_5

Mestproductie

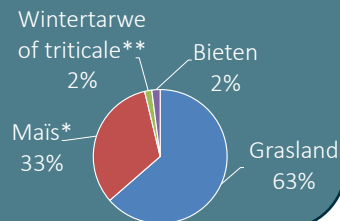
- 125,1 miljoen kg N
- 60,9 miljoen kg P_2O_5

Afzet op landbouwgrond

Oppervlakte landbouwgrond

➤ 674.000 ha landbouwgrond

➤ 82.635 ha derogatie

Afzetruimte

➤ 104,6 miljoen kg N (155 kg N/ha)

➤ 45,3 miljoen kg P₂O₅ (67 kg P₂O₅/ha)

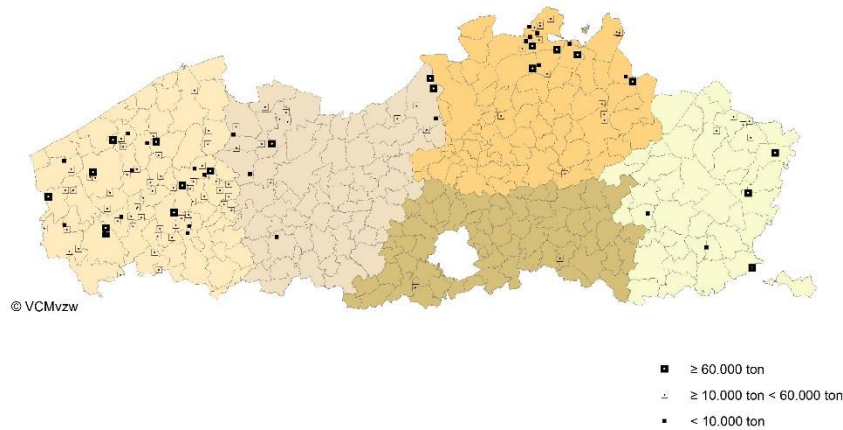
➤ 6,5 miljoen kg N extra door derogatie

Gebruik van meststoffen

	miljoen kg N	miljoen kg P ₂ O ₅
Dierlijke mest	94,1	42,7
Kunstmest	40,1	1,2
Andere mest	1,5	0,8

Verwerking & export

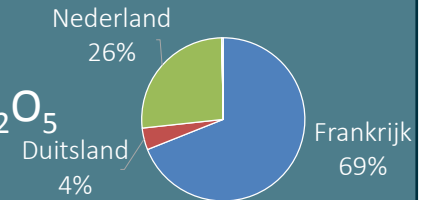
Capaciteit operationele mestverwerkingsinstallaties – Mest
(bron: VCM-enquête 2014)

Transport van nutriënten uit Vlaanderen

➤ 30,9 miljoen kg N

➤ 26,1 miljoen kg P_2O_5

N₂-gas productie biologieën

➤ 17,9 miljoen kg N

Verwerking & export Vlaamse dierlijke mest

➤ 38,5 miljoen kg N

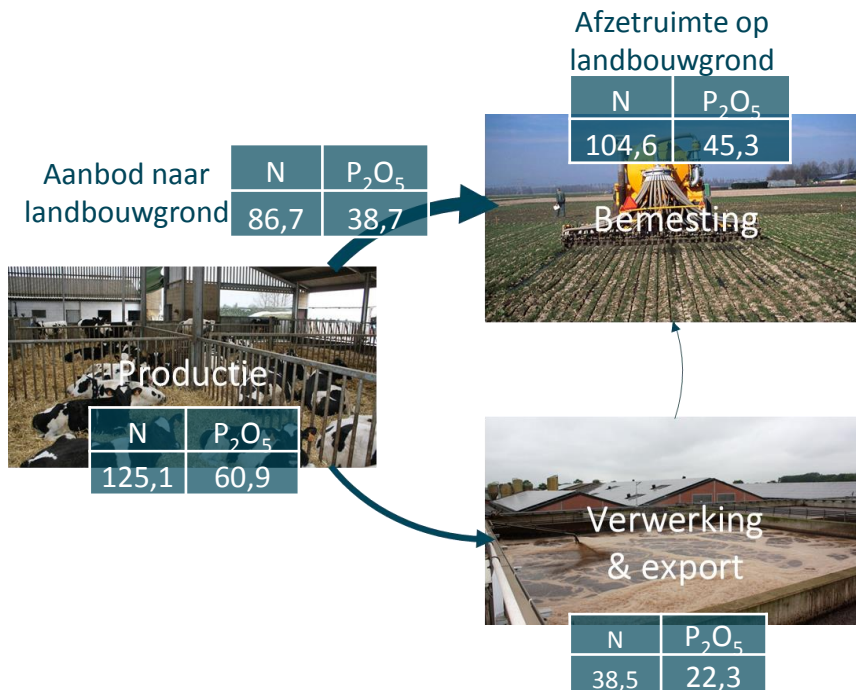
➤ 22,3 miljoen kg P_2O_5

Verwerking & export

Vlaamse mestbalans in evenwicht, maar...

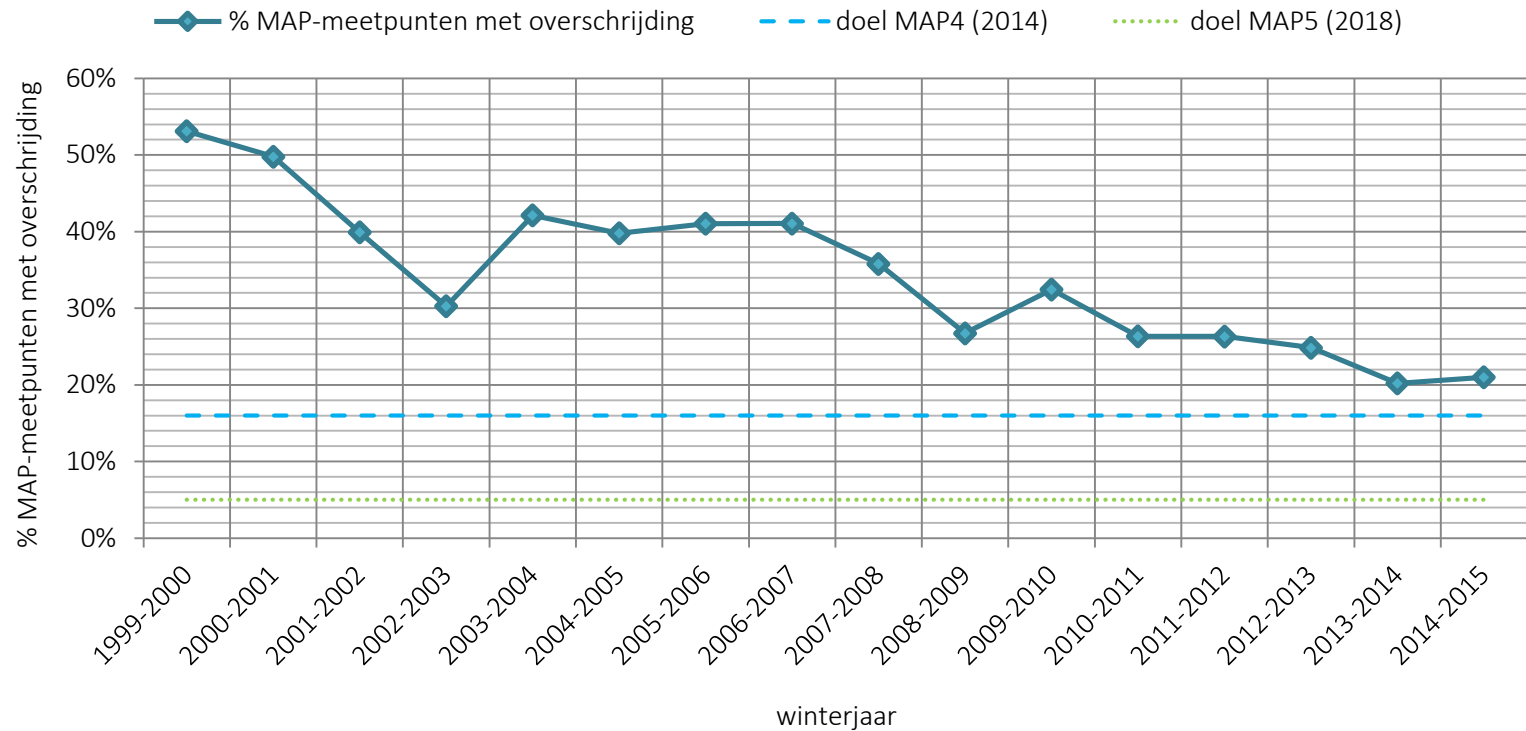
► Vlaamse mestbalans 2014

- Maar nog altijd landbouwbedrijven
 - onevenwicht in bedrijfsbalans of
 - niet oordeelkundig aanwenden van meststoffen binnen bedrijf
- MAP5: gerichte en efficiënte inzet van meststoffen binnen het bedrijf
 - In de juiste dosis, op de juiste teelten en op het juiste tijdstip
 - Beperken van ongewenste verliezen van nutriënten naar het grond- en oppervlaktewater

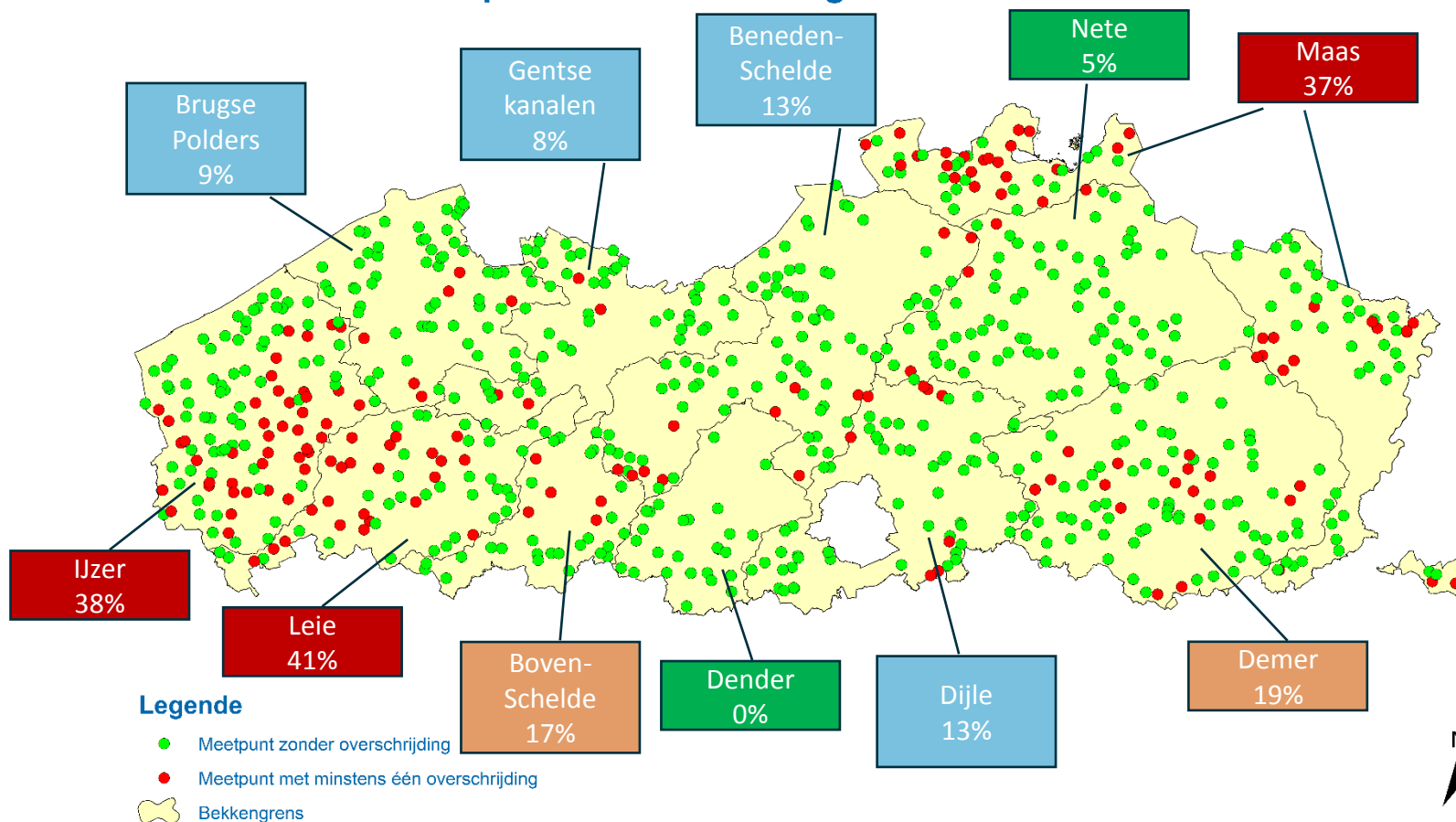
Verbetering nitraatgehalten oppervlaktewater

► Evolutie % MAP-meetpunten met overschrijding 50 mg NO₃⁻/l

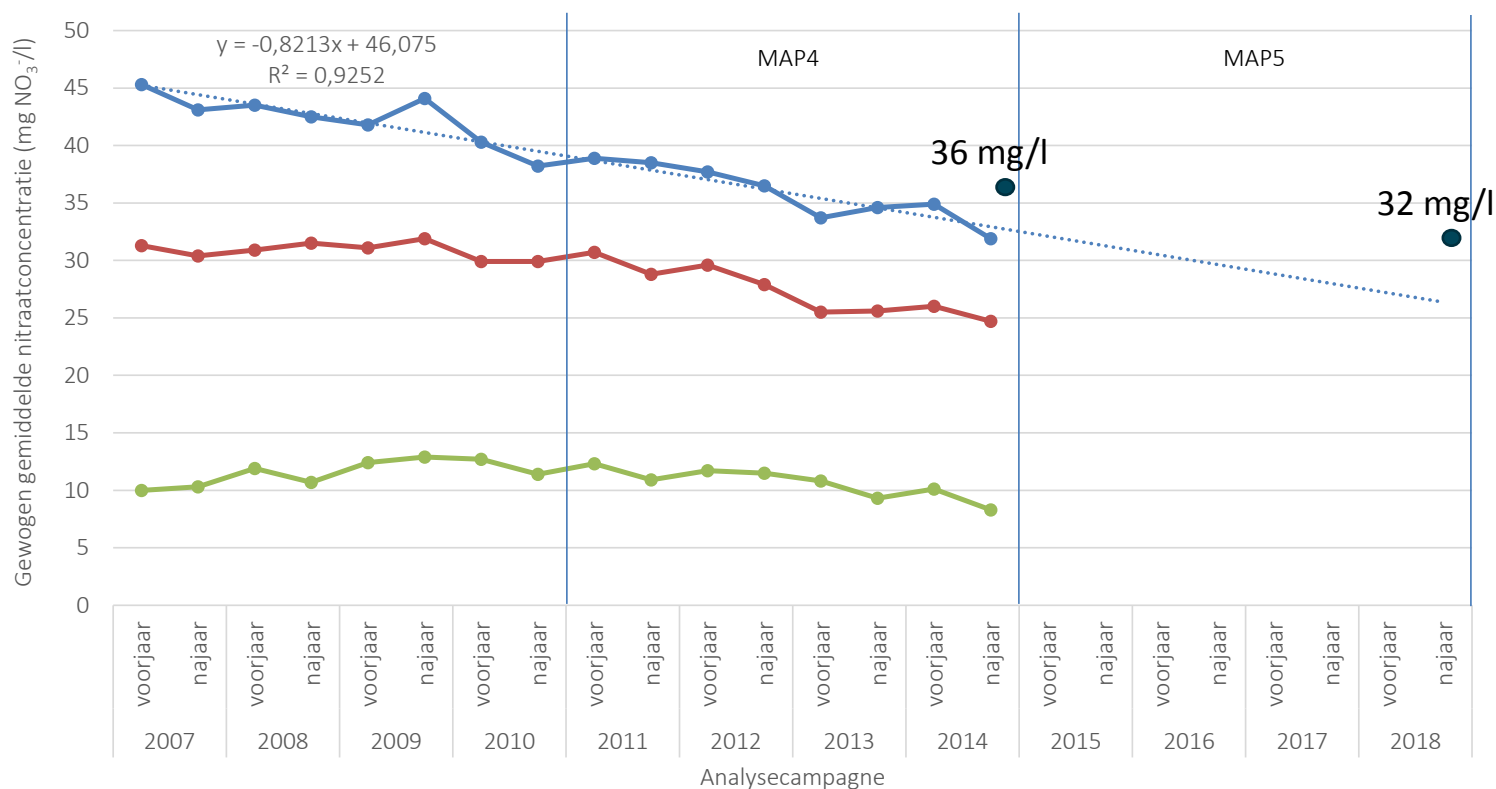
Regionale verschillen oppervlaktewater

MAP-meetnet : toetsing nitraatconcentraties winterjaar 2014-2015
aan de drempelwaarde van 50 mg nitraat/L uit het Mestdecreet

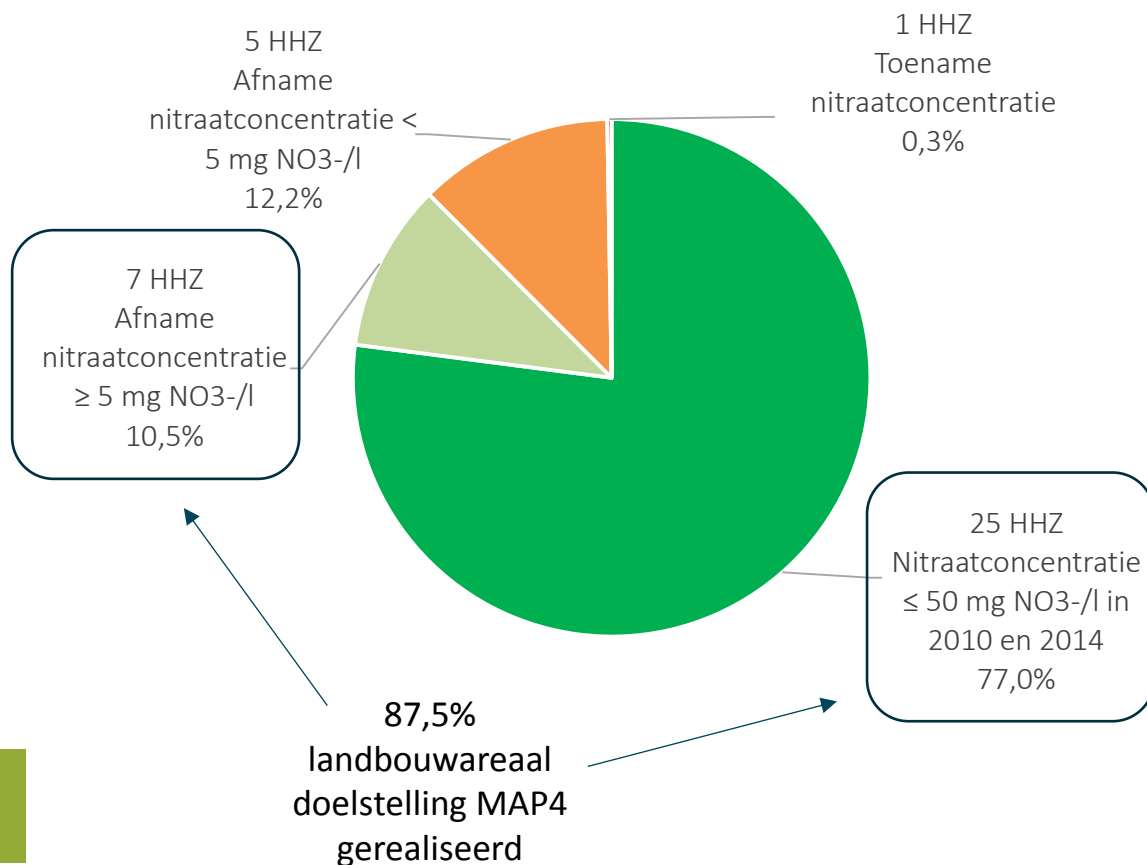
Verbetering nitraatgehalten grondwater

► Evolutie nitraatconcentratie in 3 filters meetnet

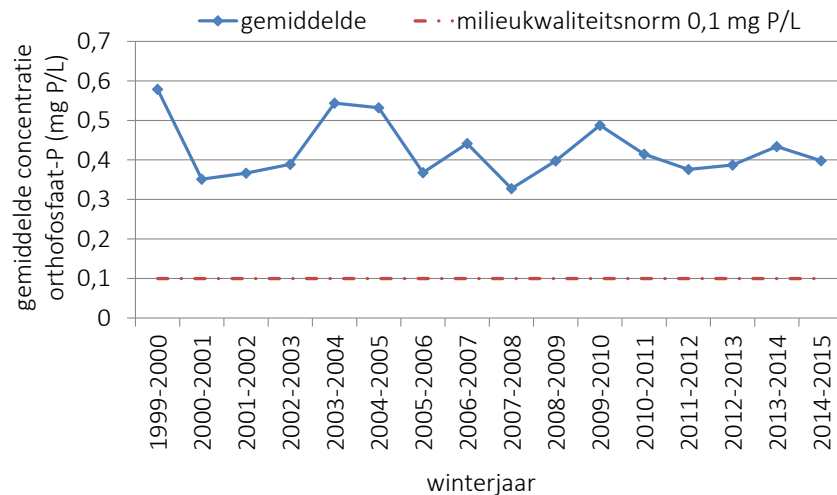
Regionale verschillen grondwater

- Evolutie nitraatconcentratie per hydrogeologisch homogene zone (HHZ) (aantal HHZ's en % landbouwareaal)

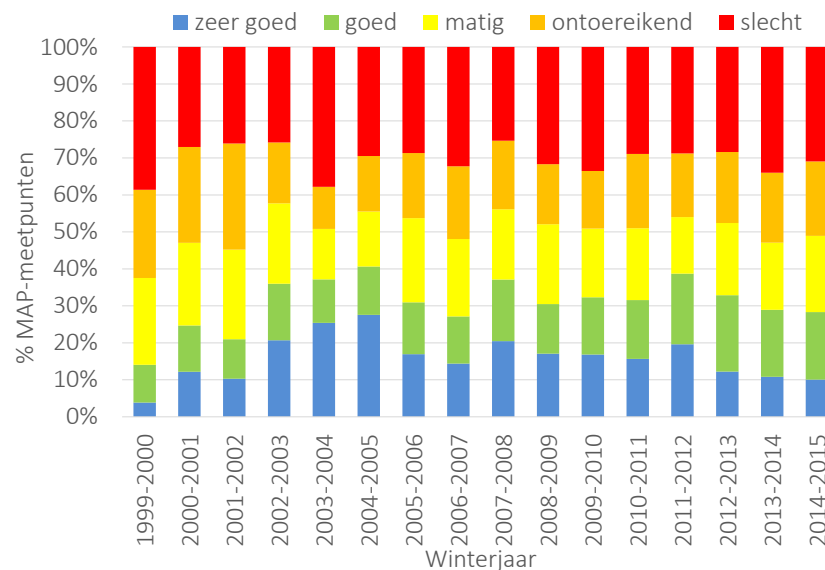

Status quo voor fosfaat

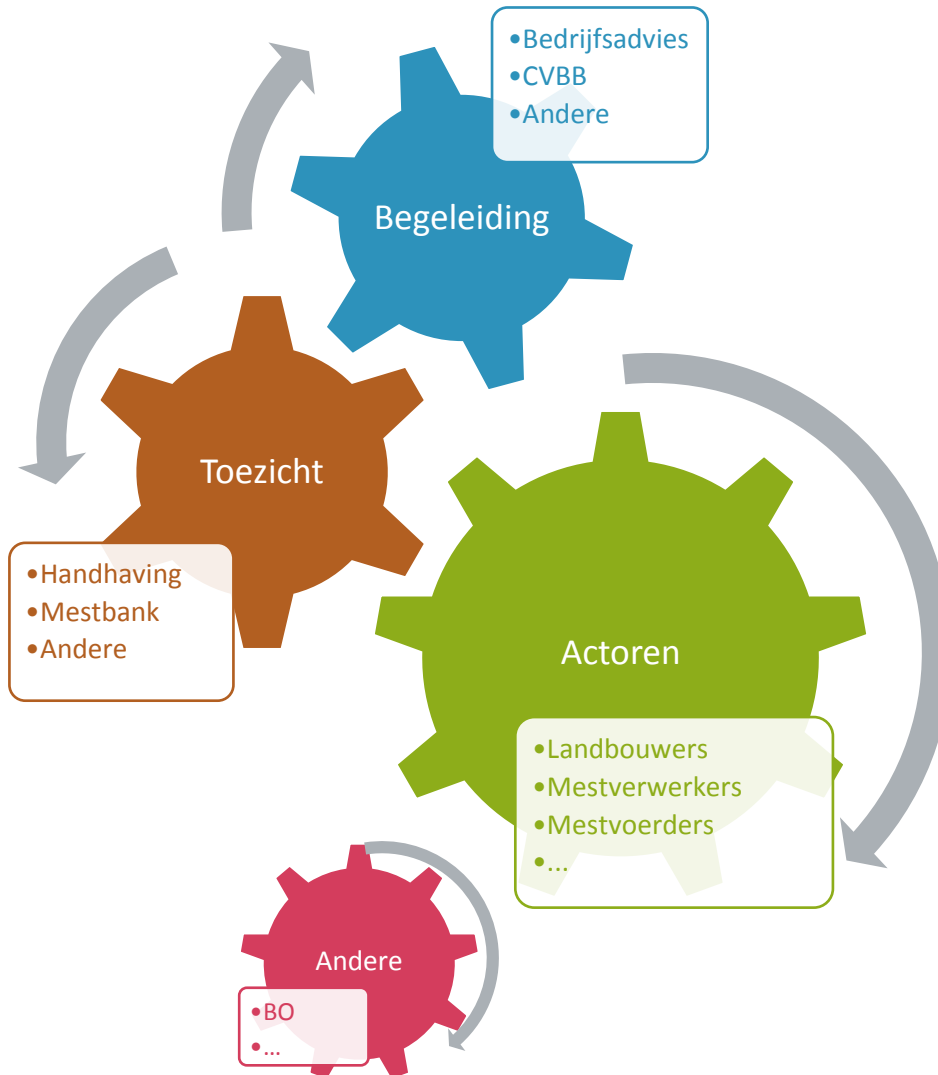
► Evolutie gemiddelde fosfaatconcentratie

► Evolutie klasseverdeling

Beheerinstrumenten

Toezicht op naleving mestwetgeving

Nitraatresidu-
controles op
landbouwpercele

Gerichte controles
van landbouw-
bedrijven

Gebiedsgerichte
terreincontroles van
bemestingspraktijken

Controles van
mestverwerking

Controles van
mesttransporten

Controles van
mestsamenstellin-
g

Controles van
mestverzamel-
punten

Controles op
lozing van
meststoffen

Controles van de
nitraatresidu-
bepaling door
erkende labo's

Nitraatresidu

- ▶ Instrument voor de opvolging van het oordeelkundig aanwenden van meststoffen op perceelsniveau
- ▶ Staalnamecampagne 2014
 - 2.778 landbouwers (25% van het totaal aantal landbouwers in de campagne) met overschrijding nitraatresidudrempelwaarde
 - Begeleidende maatregelen in 2015

Gerichte controles van landbouwbedrijven

► Mestbalans

- Wordt instrument voor risicoanalyse in MAP5 (interne consistentie!)
- Vereist een hoge kwaliteit van de gegevens
 - × Minder aangifteverzuim & gerichte controle aangifte => correctere gegevens
 - × Verdere inzet op kwaliteitscontrole van de gegevens in MAP5

► Dierbezetting

- Jaar na jaar minder landbouwers die meer dieren houden dan toegelaten op basis van hun nutriëntenemissierechten (NER)
- Aanpassingen aan de veebezetting als gevolg van diertellingen op terrein bij 6 van de 72 gecontroleerde bedrijven in 2014 (8%)

► Mestopslag

- Omgevingscontroles van bedrijven in afstroomgebied rode MAP-meetpunten
- Risico's op nutriëntenverliezen bij 1 op 4 bedrijven

Gerichte controles van landbouwbedrijven

► Mestverwerking

- Basismestverwerkingsplicht wordt goed nageleefd (1% voldoet niet aan plicht)
- Verwerkingsplicht n.a.l.v. overname van NER minder goed (16% voldoet niet)
- 5% van de uitbreidingsdossiers met mestverwerking voldoet niet aan alle voorwaarden => annulatie van NER-MVW in het daaropvolgende jaar

► Derogatie

- Administratieve voorwaarden en teeltvoorwaarden goed nageleefd
- 1 op 4 bedrijven niet volledig in orde met alle voorwaarden bij terreincontroles (vnl. onvoldoende bodemstalen, bemestingsplan of -register)

► Tuinbouw

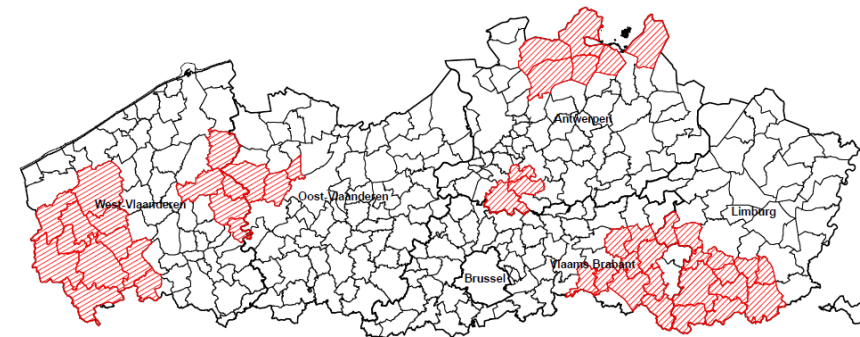
- Lozing bij 15 van de 65 gecontroleerde tuinbouwbedrijven (23%) => PV

Gebiedsgerichte terreincontroles van bemestingspraktijken

- ▶ Verhoogde aanwezigheid op terrein van Handhaving & Bedrijfsadvies VLM in 'aandachtsgebieden'
- ▶ VODKA: Verantwoord Omggaan met Dierlijke mest, Kunstmest en Andere meststoffen
- ▶ Verbetering van de nalevingsgraad in de loop van de actie
- ▶ Verdere evaluatie van de impact van de actie op de waterkwaliteit

VODKA-gebied 2015

Controles van mestverwerking en mestverzamelpunten

- ▶ Opvolging aanvoer- en afvoerstromen naar mestverwerking
- ▶ Terreincontroles van mestverwerkingsinstallaties
 - Onregelmatigheden bij 13 van 46 gecontroleerde installaties in 2014 (28%) zoals morsen van mest, schuimvorming, ...
 - 3 ernstige gevallen met lozing
- ▶ Terreincontroles van mestverzamelpunten
 - Onregelmatigheden bij 1 op vijf verzamelpunten in 2014 (m.b.t. het bijhouden van het register en de voorschriften voor opslag)

Controles van mesttransporte

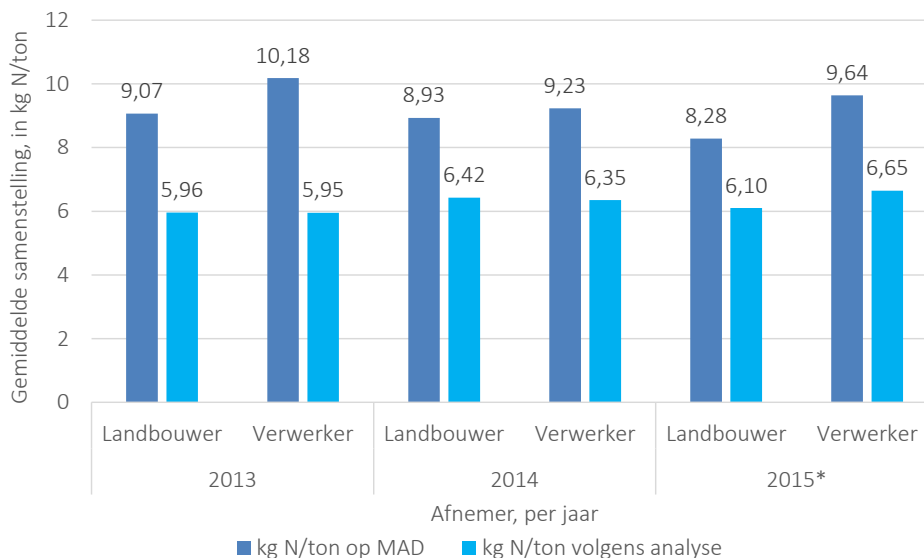
- ▶ Administratieve controle van gebruik AGR-GPS-systeem en het tijdig namelden op Mest Transport Internet Loket (MTIL)
 - Draagt bij tot correctere transportgegevens

- ▶ Terreincontroles van mesttransporten
 - Betere naleving van de vervoersregelgeving
 - Onregelmatigheid bij 109 controles in 2014 (8%), zoals niet (correct) gebruik AGR-GPS-systeem of foutief/onvolledig mestafzetdocument (MAD)

Controles van meststoffen

- ▶ Hogere inhoudswaarden in de stalen van effluent en digestaat dan op vervoersdocument
- ▶ Lagere inhoudswaarden in de stalen van ruwe mest dan op vervoersdocument
- ▶ Hogere inhoudswaarden van mestvarkensmest naar mestverwerking dan naar landbouwgrond op vervoersdocument
- ▶ Verhoogde focus op afvoer met hoge inhoudswaarden sinds 2014

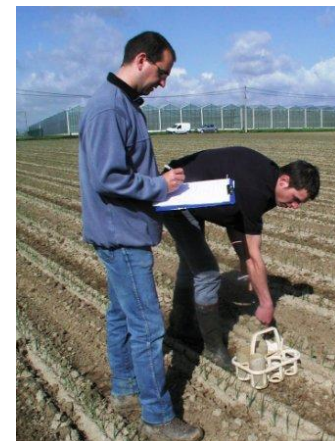

Controles van lozing

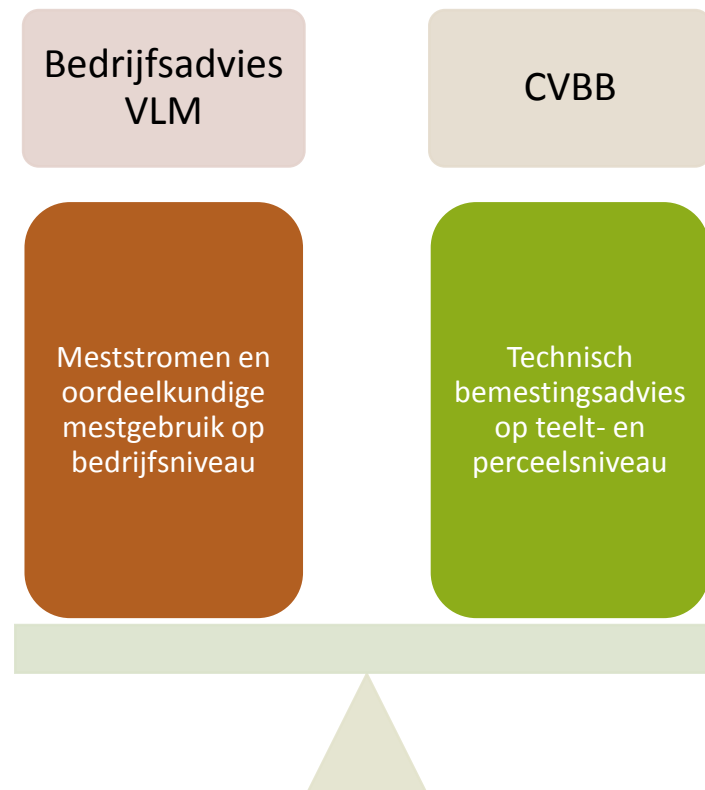
- ▶ Terreincontroles na klacht of melding
- ▶ 100-tal controles in 2014, met 39 effectieve lozingen => PV

Controles van de nitraatresidubepaling door erkende labo's

- ▶ Terreincontrole van staalnemers tussen 1 okt - 15 nov
- ▶ Administratieve opvolging van de GPS-signalen
- ▶ Beperkt aantal vaststellingen in 2014 => de erkende labo's voeren de staalnames en analyses goed uit

Naast toezicht door Mestbank... Belangrijke rol voor begeleiding

Begeleiding door Bedrijfsadvies

Individuele begeleiding

- Bedrijfsbezoek
- Telefonische begeleiding
- VLM-kantoor
- Zitdag

Rekenprogramma's

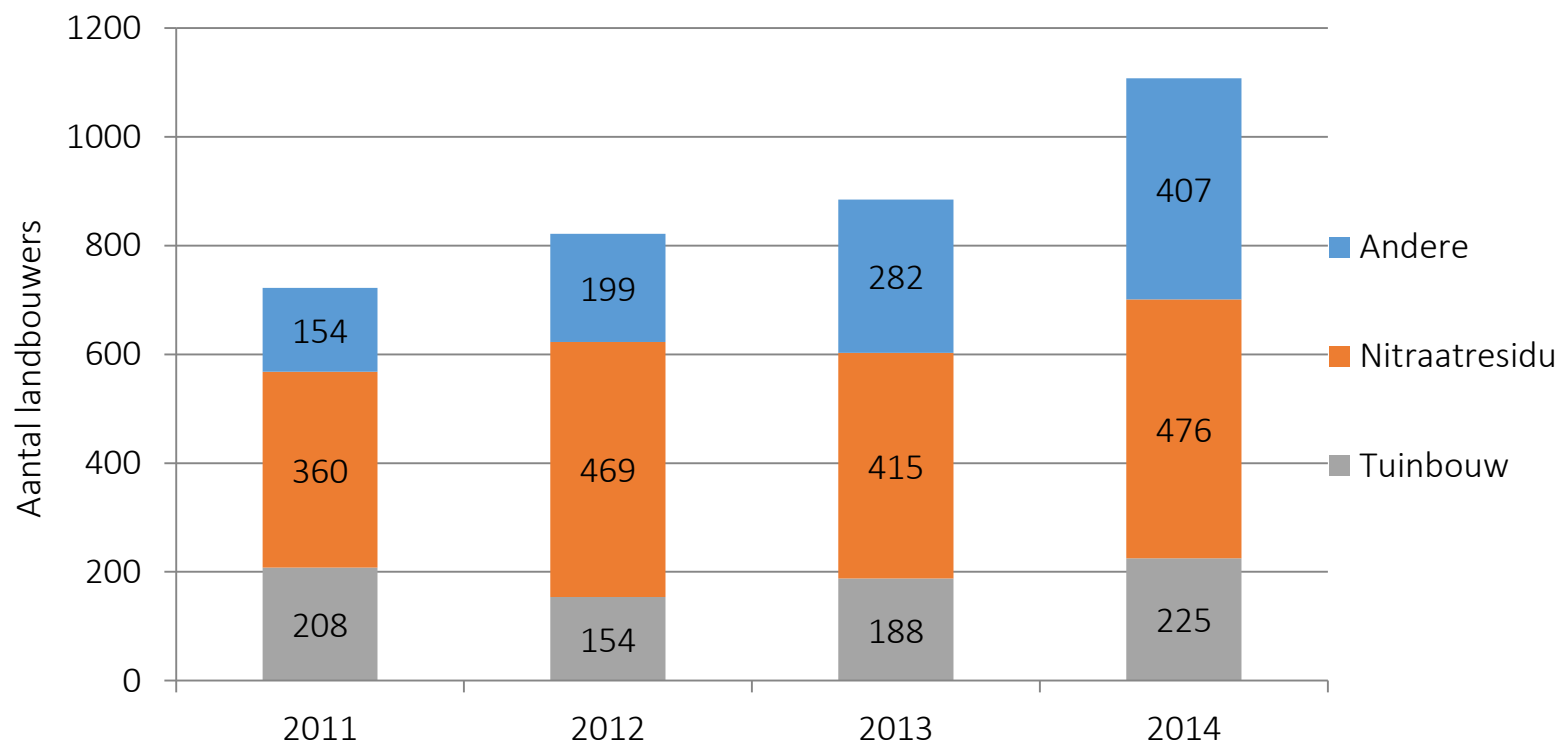
- “BAssistent” op www.vlm.be
- praktijksessies

Informatieverstrekking

- Voorlichtingsvergaderingen
- Fiches op www.vlm.be
- Gerichte zending of mailing

Bedrijfsbezoeken door Bedrijfsadvies

► Aantal begeleide landbouwers in periode 2011-2014

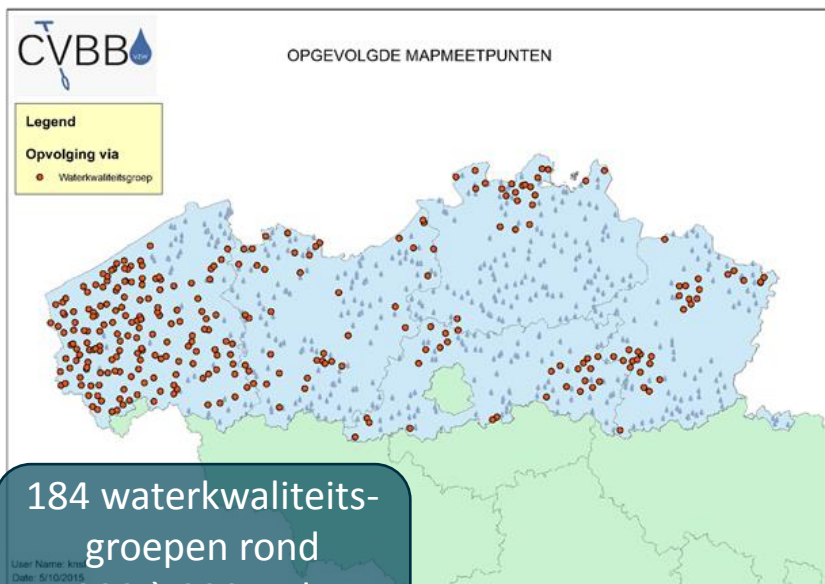
Begeleiding door CVBB

► Waterkwaliteitsgroepen

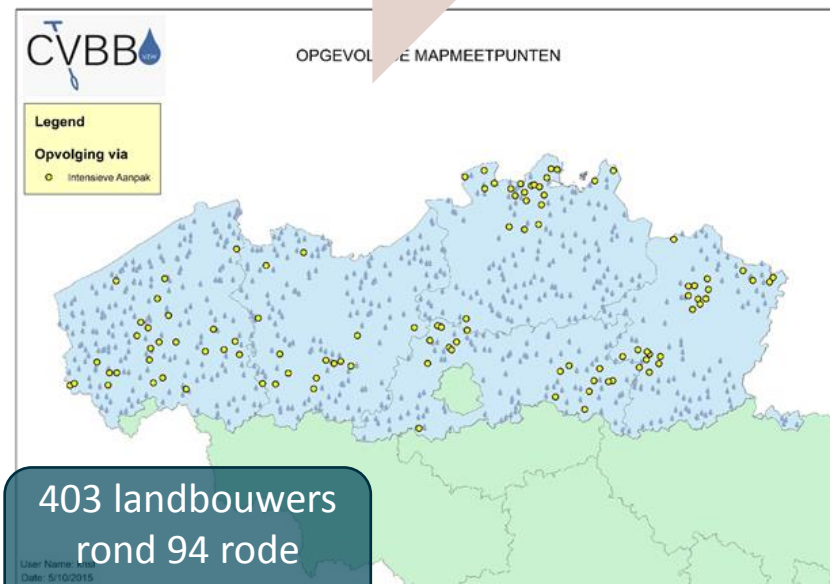
Oprichting van de
waterkwaliteits-
groepen

Achterhalen
oorzaken slechte
waterkwaliteit

Intensieve aanpak

184 waterkwaliteits-
groepen rond
290 à 330 rode
MAP-meetpunten

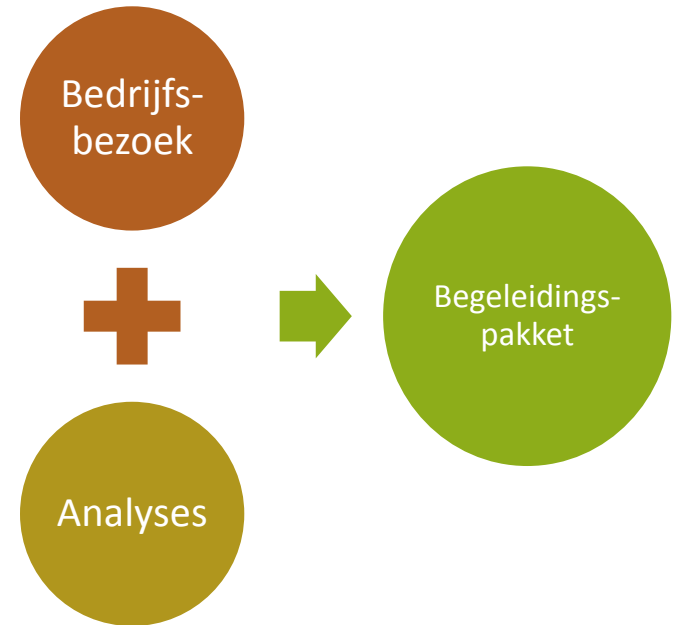
403 landbouwers
rond 94 rode
MAP-meetpunten

Begeleiding door CVBB

- ▶ Individuele begeleiding
→ Begeleidingspakket

→ 1.000 landbouwers
begeleid in 2014

- ▶ Communicatie
→ Studiedagen, vakpers,
nieuwsbrieven, brochures, ...

Vlaanderen
is open ruimte

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

www.vlm.be